

huisarts en wetenschap

MAANDBLAD

VAN HET NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

Ter inleiding van de achtste jaargang

In de afgelopen jaren is de inleiding tot een nieuwe jaargang veelal aangewend om zich te bezinnen in hoeverre „huisarts en wetenschap”, maandblad van het Nederlands Huisartsen Genootschap, voldeed aan de verschillende functies, die het worden toegedacht. Zo is onder meer de functie van het tijdschrift als nascholingsorgaan en als periodiek voor huisartsgeneeskunde onder de loep genomen. Ditmaal moge met een enkel woord de aandacht worden gevraagd voor een nieuwe functie, welke het tijdschrift in de laatste maanden van 1964 reeds enigermate vervulde en welke functie — naar wij hopen — in de komende jaren in belangrijke mate zal worden gediend, namelijk door het publiceren van de wetenschappelijke en informatieve bijdragen uit het Nederlands Huisartsen Instituut.

Het is onzes inziens van groot belang — onder andere door middel van „huisarts en wetenschap” — de communicatie tussen het Nederlands Huisartsen Instituut en de huisartsen snel en gemakkelijk te doen zijn, opdat het Instituut spoedig een begrip in het dagelijks werk van de huisarts wordt. In het novembernummer 1964 heeft men kunnen lezen over de verhouding tussen Overheid en Instituut en in het decembernummer van de hand van Van Es, de directeur van het N.H.I., over een der taken van het Instituut, namelijk het wetenschappelijk onderzoek, waarbij het zogenaamde gefractioneerde morbiditeitsonderzoek in de huisartspraktijk werd belicht. Elders in dit nummer schrijft het toegevoegd staf lid van het Instituut, Dr. F. de Waard, over „Het N.H.I. als epidemiologisch centrum”, terwijl daarnaast in een artikel enkele algemene informatie over de staf en het gebouw van het Instituut worden gegeven.

Ten slotte moge ik — ditmaal aan de hand van een simpel voorbeeldje — proberen duidelijk te maken hoe belangwekkend het is in de algemene praktijk wetenschappelijk onderzoek te doen. In de maand september 1964 — het volledige verslag van

het onderzoek onder leiding van Dr. F. de Waard hopen wij in de komende maanden te publiceren — deden ongeveer vijftig huisartsen een onderzoek in de praktijk naar de leeftijd, waarop de menopauze optreedt. Ieder van ons had de indruk dat het wel op een later tijdstip viel dan ons indertijd werd geleerd, maar de verrassing — ons door De Waard bereid op het N.H.G.-congres op 21 november 1964 — dat dit tijdstip bij eenenvijftig jaar en twee maanden bleek te liggen, was groot. De tijd welke dit onderzoekje de deelnemende huisarts extra kostte, becijferde ik uit eigen waarneming voor dertig patiënten op 3½ uur; verdeeld over twintig werkdagen betekende dit ruim tien minuten per werkdag.

Halverwege het afgelopen jaar bedankte A. E. Denekamp als lid van de redactiecommissie wegens het neerleggen van zijn praktijk. De invloed van Denekamp op het beleid van de commissie is groot geweest, evenals zijn aandeel in de redactionele verzorging van de inhoud van het blad. Zijn bijzonder kritische geest en zijn uitstekende kennis van de Nederlandse taal zijn voor tijdschrift en redactiecommissie zeer profijtelijk geweest. De samenwerking in de redactiecommissie met Denekamp in de jaren 1961-1964 laat alle leden slechts de aange naamste herinneringen. Wij hopen van harte dat Denekamp in zijn nieuwe werkkring ruimschoots voldoening zal vinden.

Met het verdwijnen van Denekamp bleek de noodzaak assistentie te verkrijgen voor de medisch redactionele werkzaamheden, duidelijker dan ooit. Wij zijn bijzonder verheugd hier te kunnen schrijven per 1 oktober 1964 in de persoon van mevrouw Dr. E. G. van Proosdij-Hartzema deze hulp te hebben gevonden. Gelukkig kon aan het einde van 1964 in een der twee vacatures van de redactiecommissie voorlopig worden voorzien. Althans, G. W. Luger te Goirle verklaarde zich onder enig voorbehoud bereid aan de werkzaamheden der commissie te gaan

deelnemen. Wij hopen dat Luger spoedig veel satisfactie van zijn werk in de commissie zal hebben.

Het zich beraden over de toekenning van de boekenbon aan de auteur van de beste bijdrage in 1964 in de rubriek „Uit de centra” bracht met zich dat de redactiecommissie tot de teleurstellende ontdekking kwam dat in deze jaargang slechts vijftien bijdragen in deze rubriek werden opgenomen. De waarschijnlijk naïeve hoop dat de redactiecommissie met een boekenbon de centrumcorrespondenten tot uitoefening van hun functie kon aanvuren, is duidelijk ijdel gebleken. Niettemin verheugt het ons zeer ditmaal D. Zwagers te Zweeloo voor zijn uitsteken-

de verslagen deze prijs toe te kennen. Het produceren van informatieve verslagen van activiteiten in studiegroepen en centra blijft een eerste eis voor een goede onderlinge communicatie. Via de verslagen in „huisarts en wetenschap” kan men bijvoorbeeld gemakkelijk in Tilburg kennis nemen van wat men in Gieten voor een interessant experiment uitvoerde.

Deze inleiding wil ik gaarne besluiten met een woord van grote dank aan allen — de lezers niet te vergeten — die in het afgelopen jaar wederom hun beste krachten gaven de allure van ons tijdschrift te bestendigen. H.

Het Nederlands Huisartsen-Instituut

Op het laatste N.H.G.-congres — 21 november 1964 — heeft Van Es, directeur van het Nederlands Huisartsen Instituut, een en ander verteld over de opzet van het Instituut waarbij hij de gelegenheid benutte een paar dia's van de toekomstige behuizing en de indeling daarvan te laten zien en zijn medewerkers aan de congressisten voor te stellen (zie hiervoor ook het verslag van het congres in dit nummer op pagina 38). De redactiecommissie van „huisarts en wetenschap” is van mening dat deze kennismaking met Instituut en medewerkers tot de lezerskring van ons tijdschrift dient te worden uitgebreid.

Ter — zeer korte — inleiding vroegen wij ons af waar — althans in druk, en dan nog wel speciaal in „huisarts en wetenschap” — voor het eerst over het Huisartsen Instituut werd geschreven. Welnu, na enig zoeken citeren wij uit het jaarverslag 1960 van het Nederlands Huisartsen Genootschap, van de hand van zijn onvolprezen oud-secretaris, P. den Duyn, — (1961) huisarts en wetenschap 4, 25 — op pagina 30 de volgende alinea:

„De behoefte aan een Instituut Huisartsen Geneeskunde is groeiende. (Wij waren er nog niet aan toe taalkundig advies te vragen in zake de juiste spelling van onze geneeskunde . . . H.). Het uitwerken van de gegevens van een wetenschappelijk onderzoek is enorm tijdrovend. Een instituut, waaraan specialisten zijn verbonden aan wie allerlei technische zaken zijn toe te vertrouwen, zal er in de toekomst zeker moeten komen. Of dit een eigen instituut kan zijn of dat dit zal moeten worden „ingebouwd” in een bestaand instituut, zullen toekomstige overwegingen leren. Niet in de laatste plaats zullen hierbij de beschikbare geldmiddelen een belangrijke rol spelen.”

Het Huisartsen Instituut werd voor de tweede maal genoemd in „Uit de notulen”, van de bestuursvergadering van 18 mei 1961 — (1961) huisarts en wetenschap 4, 256. In deze vergadering werd voor het eerst een zeer uitvoerige en doorwrochte nota van de hand van Van Es over een Huisartsen Insti-

tuut, besproken. Aangezien veel van het huidige programma van het Instituut reeds in dit berichtje „Uit de notulen” staat vermeld, citeren wij de betreffende alinea:

„Het stichten van een Huisartseninstituut, een nog pril en daardoor subtiel project, vormt in toenemende mate een onderdeel van het denkwerk van het N.H.G.-bestuur. Nog wordt hierbij niet in de eerste plaats gedacht aan een instituut als gebouw, maar aan een door het N.H.G. te creëren mogelijkheid om, aanleunend tegen een bestaande instelling of universiteit, een huisartsgeneeskunde te ontwikkelen en daarmee dan gevestigde en aanstaande huisartsen zowel theoretisch als praktisch in contact te brengen. Naast een assistentschap bij huisartsen zal ook de theoretische omlijsting daarvan door een dergelijk instituut kunnen worden geregeld. Wetenschappelijk werk door huisartsen zou vanuit zo'n instituut kunnen worden bevorderd, terwijl ook voor de bewerking van de uit dit wetenschappelijk werk verkregen gegevens een Huisartseninstituut eigenlijk nu al onmisbaar is. Het N.H.G.-bestuur was er zich echter ter dege van bewust, dat deze nog min of meer losse gedachten eerst geleidelijk tot een uitvoerbaar geheel zullen moeten groeien en dat verwezenlijking ook daarna slechts partieel zal kunnen plaats vinden. Het is echter goed, dat daarover reeds thans wordt gedacht, gesproken en beraadslaagd en dit te doen rekent het N.H.G.-bestuur zich tot een van zijn taken.” Aldus de toenmalige secretaris van het Genootschap, P. den Duyn.

De staf van het Nederlands Huisartsen Instituut bestaat op het ogenblik uit Dr J. C. van Es, directeur, Dr W. Brouwer, stafid, speciaal voor de nascholing en Dr F. de Waard, toegevoegd stafid, speciaal voor het opzetten en leiden van wetenschappelijk onderzoek. Gaarne willen wij hen aan de lezers voorstellen.

J. C. van Es is in 1921 geboren en studeerde in Utrecht, alwaar hij in 1947 het artsdiploma ver-